

รายการที่มีนัยสำคัญ: สำคัญอย่างไร ทำไมต้องรายงาน

(เผยแพร่เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2568 ในคอลัมน์ “คุยกับ ก.ล.ต.” นสพ.กรุงเทพธุรกิจ)

โดย นายเอนก อยู่เย็น รองเลขาธิการ และโฆษก

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ตามที่สัญญาไว้ในครั้งที่แล้วนะครับว่า จะนำเรื่อง “การทำรายการที่มีนัยสำคัญ” มาเล่าให้ฟังกันต่อจากเรื่อง “รายการที่เกี่ยวข้องกัน” ซึ่งทั้งสองเรื่องอยู่ระหว่างเปิดรับฟังความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงหลักเกณฑ์ให้มีความชัดเจนและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจในปัจจุบันมากขึ้น ยกระดับการคุ้มครองสิทธิผู้ลงทุน และผ่อนคลายบางหลักเกณฑ์เพื่อช่วยลดภาระและเพิ่มความคล่องตัวให้กับบริษัทจดทะเบียน โดยสามารถเข้าไปร่วมแสดงความคิดเห็นได้จนถึงวันที่ 24 ส.ค. นี้ครับ

“การทำรายการที่มีนัยสำคัญ” (Material Transaction: MT) หมายถึง การทำธุรกรรม (ของบริษัทจดทะเบียนหรือบริษัทย่อย) ที่มีมูลค่าสูงและอาจส่งผลกระทบต่อฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน หรือสิทธิของผู้ถือหุ้นอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น ก.ล.ต. จึงกำหนดให้บริษัทมีหน้าที่เปิดเผยข้อมูลการทำรายการที่มีนัยสำคัญให้ผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนทราบ รวมทั้งต้องขออนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น สำหรับรายการที่มีระดับผลกระทบต่อบริษัทตามที่หลักเกณฑ์กำหนด เพื่อสร้างมาตรฐานการกำกับดูแลกิจการที่ดีและคุ้มครองสิทธิของผู้ลงทุนให้ได้รับข้อมูลที่เพียงพอและมีส่วนร่วมตัดสินใจในการทำธุรกรรมที่สำคัญของบริษัทจดทะเบียน

อย่างที่เกริ่นไว้ตอนต้นนะครับว่า ก.ล.ต. อยู่ระหว่างปรับปรุงทั้งหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการทำรายการที่มีนัยสำคัญ เพื่อให้ชัดเจนและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจมากขึ้น รวมทั้งเพิ่มการคุ้มครองสิทธิผู้ลงทุน โดยการปรับปรุงครั้งนี้จะเรียกได้ว่าเป็นการปรับปรุงครั้งใหญ่และมีรายละเอียดค่อนข้างมาก หากเล่าทั้งหมดน่าจะต้องคุยกันต่ออีกหลายตอนเลยครับ ผมจึงขอยกมาเล่าบางเรื่องที่เราเห็นว่าน่าสนใจสัก 4 – 5 ประเด็นนะครับ (สามารถอ่านรายละเอียดได้ที่หัวข้อ “การเปิดรับฟังความคิดเห็น” บนเว็บไซต์ ก.ล.ต. หรือ www.sec.or.th/hearing ครับ)

● ปรับปรุงวิธีการคำนวณมูลค่ารายการที่มีนัยสำคัญ

ต้องเล่าก่อนครับว่า ปัจจุบันหลักเกณฑ์การทำรายการที่มีนัยสำคัญนั้นกำหนดวิธีการคำนวณมูลค่ารายการไว้ทั้งหมด 4 เกณฑ์ เพื่อให้บริษัทพิจารณาผลกระทบจากการทำรายการที่จะมีต่อบริษัทอย่างรอบด้าน ทั้งในด้านสินทรัพย์สุทธิ กำไรสุทธิ สินทรัพย์รวม และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการออกหุ้นเพิ่มทุน (dilution effect) โดยในกรณีที่วิธีคำนวณได้หลายวิธีให้เลือกใช้ “มูลค่าสูงสุด” ที่คำนวณได้ ในการพิจารณาว่าบริษัทมีหน้าที่ต้องดำเนินการอะไรบ้าง เพราะขนาดรายการที่แตกต่างกัน จะมีผลให้บริษัทมีหน้าที่ต่างกันด้วย

ในครั้งนี้นี้ ก.ล.ต. มีแนวทางปรับปรุงวิธีการคำนวณมูลค่ารายการจำนวน 3 เกณฑ์ ได้แก่ (1) เกณฑ์สินทรัพย์ที่มีตัวตนสุทธิ (Net Tangible Asset) ปรับเป็นเกณฑ์สินทรัพย์สุทธิ (Net Asset) โดยไม่ต้องนำสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตนมาหักออก เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสากลและสภาพการณ์ดำเนินธุรกิจของบริษัทจดทะเบียนไทย

(2) เกณฑ์กำไรสุทธิจากการดำเนินงาน ปรับค่าให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติจริงที่ใช้กันในปัจจุบัน เป็นเกณฑ์กำไรสุทธิ และ (3) เกณฑ์มูลค่าหุ้นทุน ไม่นำบริษัทย่อยมาคำนวณและปรับค่าจาก “มูลค่าหลักทรัพย์” เป็น “จำนวนหุ้น” เพื่อให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติจริงที่ใช้ในปัจจุบัน ส่วนเกณฑ์มูลค่ารวมสิ่งตอบแทน คงใช้เกณฑ์เดิมครับ

● ปรับปรุงการดำเนินการตามขนาดรายการ

เมื่อบริษัทหรือบริษัทย่อยทำธุรกรรมที่เข้าข่ายเป็น “รายการที่มีนัยสำคัญ” จะมีหน้าที่ดำเนินการตามที่ ก.ล.ต. กำหนดนะครับ ขึ้นอยู่กับมูลค่ารายการที่คำนวณออกมาได้ว่า เป็นรายการขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ เช่น ในปัจจุบันกำหนดไว้หากเป็นรายการขนาดใหญ่ที่มีมูลค่ามากกว่า 50% บริษัทต้องขออนุมัติจากผู้ถือหุ้นและต้องแต่งตั้งที่ปรึกษาทางการเงินอิสระ (IFA) เพื่อจัดทำความเห็นเสนอต่อผู้ถือหุ้นว่าควรอนุมัติหรือไม่อนุมัติรายการ

ในการปรับปรุงครั้งนี้ ก.ล.ต. เสนอปรับเป็นรายการขนาดกลางที่มีมูลค่าตั้งแต่ 25% ขึ้นไป (แต่ไม่ถึง 50%) บริษัทต้องขออนุมัติจากผู้ถือหุ้น โดยไม่ต้องมี IFA แต่บริษัทต้องรายงานความคืบหน้าการทำรายการตามที่ได้รับอนุมัติจากผู้ถือหุ้นไปจนกว่ารายการจะแล้วเสร็จหรือยกเลิกรายการ โดยเปิดเผยข้อมูลผ่านตลาดหลักทรัพย์ฯ และเปิดเผยข้อมูลในแบบ 56-1 One report และหากเป็นรายการขนาดใหญ่ที่มีมูลค่ามากกว่า 50% บริษัทต้องขออนุมัติจากผู้ถือหุ้นและต้องแต่งตั้ง IFA รวมทั้งต้องรายงานความคืบหน้าเช่นกัน ซึ่งการรายงานความคืบหน้านี้เป็นแนวทางที่ ก.ล.ต. เสนอให้มีการดำเนินการเพิ่ม เพื่อให้ผู้ลงทุนทราบและติดตามการทำรายการได้ครับ

นอกจากนี้ ยังเพิ่มสิทธิให้ผู้ถือหุ้นจำนวนรวมกันตั้งแต่ 10% สามารถออกเสียงคัดค้านการทำรายการได้ กรณีคณะกรรมการตรวจสอบ หรือ IFA มีความเห็นว่าผู้ถือหุ้นไม่ควรอนุมัติการทำรายการ (ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์เดียวกับรายการที่เกี่ยวข้องกัน)

● ปรับปรุงวิธีการนับรวมรายการที่มีนัยสำคัญ

แม้ว่าในการทำธุรกรรมของบริษัทแต่ละครั้งอาจจะมีมูลค่าไม่สูงและยังไม่ถึงเกณฑ์ที่ต้องดำเนินการตามที่ ก.ล.ต. กำหนด แต่รายการที่มีนัยสำคัญจะนับรวมเป็นยอดสะสม โดยในปัจจุบันกำหนดให้บริษัทนับทุกรายการได้มาหรือจำหน่ายไปในระหว่าง 6 เดือน ก่อนวันที่มีการตกลงเข้าทำรายการ ซึ่ง ก.ล.ต. เห็นว่าการกำหนดในลักษณะนี้ อาจเป็นรายการที่ไม่เกี่ยวข้องกันแต่รวมอยู่ในช่วงเวลาเดียวกัน และอาจมีกรณีที่รายการครั้งล่าสุดที่มีขนาดเล็กหรือไม่มีนัยสำคัญ แต่เมื่อรวมกับรายการที่ผ่านมาแล้ว ถึงระดับต้องนำเสนอต่อที่ประชุมผู้ถือหุ้น ทำให้รายการที่ขออนุมัติผู้ถือหุ้นในครั้งนั้นเป็นรายการขนาดเล็กหรือไม่มีนัยสำคัญ ทำให้บริษัทมีภาระและค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น

ก.ล.ต. จึงมีแนวทางปรับปรุงให้นำรวมเฉพาะรายการที่มีความเกี่ยวข้องกันหรือเป็นรายการภายใต้โครงการเดียวกัน ที่เกิดขึ้นในระหว่าง 12 เดือน ก่อนวันที่มีการตกลงเข้าทำรายการ โดยไม่ต้องนำรวมรายการที่ได้รับอนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้นแล้ว เพื่อให้การขออนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้นเป็นเรื่องที่มีนัยสำคัญอย่างแท้จริง

การพิจารณา “ความเกี่ยวข้องกัน” หรือ “การอยู่ภายใต้โครงการเดียวกัน” สามารถพิจารณาได้จากหลายปัจจัยครับ เช่น การซื้อขายสินทรัพย์หลายชิ้นกับกลุ่มบุคคลเดียวกัน การซื้อขายสินทรัพย์หลายชิ้นที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน และการซื้อขายหุ้นของบริษัทหรือกลุ่มบริษัทเดียวกันกับหลายบุคคล ซึ่งมีการอธิบายรายละเอียดพร้อมยกตัวอย่างไว้ใน “คู่มือ” ที่เปิดรับฟังความคิดเห็นในครั้งนี้ด้วย

และเพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลและปกป้องคุ้มครองสิทธิผู้ลงทุน หลักเกณฑ์กำหนดให้ ก.ล.ต. ยังคงมีอำนาจในการพิจารณาว่ารายการใดเข้าข่ายต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์รายการที่มีนัยสำคัญ ในกรณีที่เห็นว่าเนื้อหาสาระที่แท้จริงของการทำรายการเข้าลักษณะตามที่หลักเกณฑ์กำหนดหรือมีเจตนาหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ รวมถึงหากปรากฏข้อเท็จจริงว่าบริษัทมีเจตนาทำรายการแยกเป็นหลายรายการเพื่อหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ก.ล.ต. มีอำนาจพิจารณานำรวมรายการต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นรายการเดียวกันได้ครับ

มาถึงตรงนี้ ต้องย้ำกันอีกครั้งครับว่า ก.ล.ต. คาดหวังว่า กรรมการและผู้บริหารบริษัทจดทะเบียนพึงปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ความระมัดระวัง และความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการกำกับดูแลกิจการที่ดี สร้างความยั่งยืนให้แก่กิจการ และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ลงทุนในระยะยาวครับ
